Kirkon Ulkomaanavun kirjallinen lausunto talous- ja hallintojaostolle 23.10.2019

Kirkon Ulkomaanapu (KUA) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto aiheesta HE 29/2019 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020: kehitysyhteistyö.

Kirkon Ulkomaanapu on Suomen suurin kansainvälisen avun järjestö. Toimimme yli kymmenessä maassa, siellä missä hätä on suurin. Teemme työtä kaikkein köyhimpien ihmisten kanssa uskontoon, etniseen taustaan tai poliittiseen vakaumukseen katsomatta. Työmuotoinamme ovat kehitysyhteistyö, humanitaarinen apu, vaikuttamistyö ja sijoitustoiminta. Työmme temaattisena fokuksena on oikeus laadukkaaseen koulutukseen, oikeus rauhaan ja oikeus toimeentuloon.

Lupaavia lisäyksiä, mutta kasvaako Suomi kokoaan suuremmaksi?

Suomen kehitysyhteistyöhön kohdistetaan vuonna 2020 yhteensä 1,030 miljardia euroa, joka vastaa noin 0,41% bruttokansantulosta. Varsinaiseen kehitysyhteistyöhön esitetään yhteensä 684,1 miljoonaa euroa. Vuodelle 2020 esitettävät määrärahat kasvavat noin 100 miljoonalla eurolla vuodesta 2019. Lisäyksestä 71,7 miljoonaa euroa muodostuu hallitusohjelman mukaisesta pysyvästä lisäyksestä, joka nousee 79,8 miljoonaan euroon vuonna 2023. Kertaluonteista rahoitusta osoitetaan yhteensä 10 miljoonaa euroa vuosina 2020 - 2021.

Lisäykset ovat erittäin tervetulleita, mutta Suomi jää silti vielä kauas YK:ssa sovitusta 0,7% tavoitteesta. Arvion mukaan Suomen kehitysyhteistyömäärärahat ovat koko kehyskaudella keskimäärin n. 0,41% suhteessa bruttokansantuloon vuosittain. Kehyskauden kehitysmäärärahojen prosentuaalinen osuus suhteessa bruttokansantuloon pysyy samana kuin tänä vuonna (2019) ja on pienempi kuin leikkauksia edeltävinä vuosina (2012 0,51%, 2013 0.53%, 2014 0.59% ja 2015 0,55%). Suomen kehitysyhteistyöpanos on näin ollen huomattavasti pienempi kuin muiden Pohjoismaiden. Norjan, Ruotsin ja Tanskan kehitysyhteistyömäärärahat ovat viimeisten vuosien aikana olleet yli 0,7% bruttokansantulosta.

Suomi ei myöskään saavuta sitoumustaan ohjata 0,2% kehitysyhteistyömäärärahoistaan vähiten kehittyneille maille (LDC). Talousarvioesityksen mukaan vähiten kehittyneisiin maihin kohdennettujen maksatusten osuus bruttokansantulosta on vuonna 2020 vain 0,15%. OECD:n mukaan, vuonna 2030 80% äärimmäisestä köyhyydestä on hauraista valtioista, ja siksi niihin tukeminen on ensiarvoisen tärkeää.

Lisäykset eivät paikkaa vuonna 2016 varsinaiseen kehitysyhteistyöhön tehtyjä leikkauksia (330 miljoonaa euroa). Kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyöhön ehdotettu n. 10 miljoonan korotus on askel oikeaan suuntaan. Ennen leikkauksia järjestöjen tuki oli kuitenkin 114 miljoonaa euroa ja sen jälkeen 65 miljoonaa euroa vuosittain (2016-2019).

Humanitaarinen apu pysyy 72,5 miljoonassa eurossa eli samana kuin tänä vuonna (2019). Humanitaarisen avun prosentuaalinen osuus on kuitenkin laskusuunnassa (2018 10%, 2019 8% ja 2020 8%), vaikka pakolaisten määrä ylittää kaikki aikaisemmat luvut sitten

PL 210 (Eteläranta 8)
00131 Helsinki
020 787 1200
kua.fi

toisen maailman sodan ja on yhä kasvussa. Myös katastrofit ja konfliktit ovat lisääntyneet ja pitkittyneet.

Edellä mainitut asiat huomioiden olisi erittäin tärkeää, että:

- **Hallitusohjelmaan kirjatun ”aikataulutetun tiekartan” laatiminen 0,7% saavuttamiseksi tehdään pikimmiten ja sen toimeenpanoon sitoudutaan.**

- **Suomi varmistaa vähintään 0,2% tuen vähiten kehittyneille maille.**

- **Humanitaarisen avun rahoitusta nostetaan vastaamaan lisääntynyttä tarvetta.**

- **Hallitusohjelmaan kirjattu 208 miljoonan euron kertaluonteinen investointirahoitus kehitystyölle vuosina 2020-2022 toimeenpannaan mahdollisimman pian. Tästä summasta kehitysyhteistyölle on nyt osoitettu vasta 10 miljoonaa euroa vuosille 2020-2021.**

Rahoituksen kohdentaminen

Vuoteen 2030 mennessä 15-24 -vuotiaiden osuus maailman väestöstä kasvaa 7 %. Kasvu on nopeinta kehitysmaissa. Suunnan ratkaisee se, löytyykö nuorille toimeentuloa ja onko heillä tarvittavaa koulutusta

Pääministeri Rinteen hallitusohjelma nostaa koulutuksen ja ilmastonmuutoksen Suomen kehityspolitiikan uusiksi painopisteiksi, mikä on tervetullut muutos. Koulutus on kestävän kehityksen kulmakivi nyt ja tulevaisuudessa. Koulutus on perusedellytys niin köyhyyden vähentämiselle, työpaikkojen luomiselle, talouskasvulle, tasa-arvolle, vakaille demokratioille kuin ilmastonmuutoksen torjumiselle. Yksikään Suomen kehityspolitiikan prioriteetista ei toteudu ilman koulutusta.

Suomalainen koulutusosaaminen tunnistetaan ja koulujärjestelmäämme arvostetaan maailmalla laajalti. Kahdenvälisessä avussa Suomen koulutukseen suuntaama rahoituksen osuus kehitysyhteistyövaroista on pysynyt vaatimattomana. Vuosina 2006–2016 se on jäänyt 5-9% välille, ollen 30-55 miljoonaa euroa vuodessa. Koulutuksen roolin kasvattamiselle on suomalaisten vahva tuki: ulkoministeriön vuosittaisen kehitysyhteistyön mielipidemittauksen mukaan enemmistö vastaajista oli jälleen sitä mieltä, että Suomen kehityspolitiikassa tulisi keskittyä ensisijaisesti koulutuksen edistämiseen. Myös hiljattain julkaistussa raportissa “Stepping Up Finland’s Global Role in Education” nostetaan esiin Suomen lisäarvo koulutusosaamisessa, joka on jäänyt hyödyntämättä kehitysyhteistyössä.

- **Uudet kehityspoliittiset painopisteet tulisi näkyä selkeästi myös rahoituksessa.**

- **Koulutuksen merkitys katastrofeissa tulisi tunnistaa ja huomioida se humanitaarisessa rahoituksessa.**

- **Kehityspoliittinen selonteko tulisi päivittää ja uudet kehityspoliittiset painopistealueet määritellä. Ne tulisi myös huomioida hallitusohjelmassa**

PL 210 (Eteläranta 8)
00131 Helsinki
020 787 1200
kua.fi

esitetyssä kehityspolitiikan politiikkajohdonmukaisuutta ja vaikuttavuutta edistävissä periaatteissa, jotka ovat ylivaalikautiset.

Kehitysmaiden yksityissektorin kehittäminen on tärkeää ja siihen pitää investoida. On hienoa, että Suomi osoittaa varoja kehitysmaiden investointien tukemiseen ja että Suomen maaohjelmissa korostetaan entistä vahvemmin työpaikkojen luomista yksityiselle sektorille. Sen ei kuitenkaan tulisi olla kilpaileva instrumentti varsinaisen kehitysyhteistyön kanssa. Molempia tarvitaan.

Positiivisten kehitysvaikutusten ja työpaikkojen luomisen näkökulmasta on tärkeää, että Suomen yksityissektorituki kohdistuu kehitysmaiden työvoiman ja yrittäjyyden kehittämiseen eikä sitä nähdä ainoastaan Suomen viennin näkökulmasta. Tukea tarvitaan erityisesti vähiten kehittyneissä ja hauraissa valtioissa. On myös tärkeää huomioida pienet ja keskisuuret yritykset, jotka eivät vielä kiinnosta kaupallisia lainoittajia. Suomen etu ei saa koskaan olla ensisijainen vaan lähtökohtana tulee aina olla hyödynsaajat ja positiiviset kehitysvaikutukset.

- **Kehitysmaiden yksityissektorin kehittäminen ja siihen investointi ovat oleellisia Agenda 2030 tavoitteiden saavuttamiseksi. Suomen tuki tulisi kanavoida erityisesti vähiten kehittyneisiin ja hauraisiin valtioihin ja lähtökohtana tulisi olla aina hyödynsaajat ja positiiviset kehitysvaikutukset eikä sitä tulisi nähdä ainoastaan Suomen viennin edistämisen näkökulmasta.**

Kirkon Ulkomaanavun puolesta lisätietoja antaa:
toiminnanjohtaja Jouni Hemberg p.050325 9579, jouni.hemberg@kirkonulkomaanapu.fi
vaikuttamistyön päällikkö Katri Suomi, p. 040 6351738, katri.suomi@kirkonulkomaanapu.fi

PL 210 (Eteläranta 8)
00131 Helsinki
020 787 1200
kua.fi